

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

SOCIOLOGIA DE L'EDUCACIO

Coordinació: Dolors Mayoral dmayoral@geosoc.udl.cat

Any acadèmic 2015-16

Informació general de l'assignatura

Denominació	SOCIOLOGIA DE L'EDUCACIO
Codi	100866
Semestre d'impartició	1R Quadrimestre Avaluació continuada
Caràcter	troncal
Nombre de crèdits ECTS	6
Crèdits teòrics	4
Crèdits pràctics	1
Coordinació	Dolors Mayoral dmayoral@geosoc.udl.cat
Horari de tutoria/lloc	Olga Bernad Despatx: 3.09 (horari a convenir amb antelació) Elena Cardeñosa Despatx: 3.24 (horari a convenir amb antelació) Xavier Miranda Horari a convenir amb antelació
Departament/s	Departament de Geografia i Sociologia
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	El treball autònom de l'estudiant té dues parts: aquell que comporta fer el seguiment de les classes, i complementar i estudiar la teoria (que es valorarà a través de l'examen final i la repercussió de la teoria dins les pràctiques individuals i grupals). I d'altra banda, la realització de les pràctiques, individuals i grupals.
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català i anglès en el grup bilingüe
Grau/Màster	Grau de Primària
Distribució de crèdits	4,2 ECTS equivalents a docència del professor i treball a l'aula dins l'horari indicat per "grup gran"; 1,8 ECTS equivalents a treball pràctic en l'horari de "grup mitjà" dins i fora de l'aula.
Horari de tutoria/lloc	Olga Bernad Despatx: 3.09 (horari a convenir amb antelació) Elena Cardeñosa Despatx: 3.24 (horari a convenir amb antelació) Xavier Miranda Horari a convenir amb antelació
Adreça electrònica professor/a (s/es)	Olga Bernad olga@geosoc.udl.cat Elena Cardeñosa ecardenosa@geosoc.udl.cat Xavier Miranda xmiranda@geosoc.udl.cat

Olga Bernad, Elena Cardeñosa, Xavier Miranda

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Incorporar i utilitzar en la pràctica acadèmica els conceptes específics de la matèria.
2. Aplicar i relacionar els coneixements teòrics a la reflexió pràctica de la nostra realitat social.
3. Conèixer i interpretar els efectes del canvi social a nivell educatiu.
4. Aprendre a distingir i analitzar el coneixement científic de l'opinió, l'estereotip i el pre-judici.
5. Discernir el coneixement científic de l'ideològic.
6. Comprendre els canvis socioculturals vinculats a les noves societats del coneixement.
7. Conèixer i saber aplicar les TIC i recursos tecnològics i llenguatges audiovisuals.
8. Aprendre a accedir a la informació, utilitzar-la, seleccionar-la i fer-ne una lectura crítica.
9. Mostrar una bona capacitat de comprensió, d'expressió oral i escrita, i d'argumentació d'idees.
10. Posseir capacitat de síntesi i de recerca i tractament de la informació.
11. Treballar en equip i col·laborativament.

Competències

Els resultats de l'aprenentatge es fan palesos en el desenvolupament pràctic de les competències. L'alumnat ha de saber fer:

1. Analitzar i reconèixer les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'escola i l'educació. Manténir una actitud reflexiva en relació l'entorn social i cultural, l'entorn institucional en el que es treballa i en relació a la pròpia pràctica professional.
2. Aplicar el raonament crític en l'anàlisi de les diferents realitats socials derivades de la pertinença ètnica, la classe social, l'estatus sociocultural, la religió, el gènere, la ideologia del consum i els seus efectes grupals i individuals.
3. Desenvolupar projectes o programes educatius que tinguin en compte els Drets Humans i els Drets Emergents, i qualsevulla dels aspectes anteriors.
4. Expressar-se oralment i escrita de forma correcta.
5. Treballar en equip i col·laborativament, tenint en compte, el respecte a les diferències, la integració de visions diferenciades, la capacitat crítica i avaluativa dels resultats del treball.

Continguts fonamentals de l'assignatura

BLOC 1

La perspectiva des de la Sociologia de l'Educació

El canvi social, cultural i tecnològic

Democràcia, ciutadania i drets humans

Teories i corrents en Sociologia de l'Educació: Marx, Durkheim i Weber

Quina educació per a quina societat: les funcions socials de l'escola

BLOC 2

Els processos de socialització

Diversitat cultural i desigualtats socials en l'àmbit educatiu: de classe social, de gènere i d'ètnia

Processos de socialització diferencial de gènere en la família, en l'escola i en els mitjans de comunicació. Les desigualtats laborals.

Les cultures escolars

BLOC 3

Multiculturalisme i interculturalitat.

Eixos metodològics de l'assignatura

Exposició (oral i multimèdia) per part del professorat dels continguts teòrics de la matèria. Utilitzarem les classes magistrals en la introducció dels temes i dels conceptes més importants.

Lectura i anàlisi de capítols de llibre, articles científics i també articles de premsa sobre temes actuals relacionats amb la matèria.

Visionat de pel·lícules i vídeos o documentals relacionats amb els continguts de la matèria.

Debats i casos pràctics.

Iniciació a la metodologia científica a través de la tècnica d'observació etnogràfica.

Recerca d'informació, anàlisi i elaboració de treballs.

Exposició (oral i multimèdia) de treballs per part de l'alumnat.

Ús de plataformes virtuals.

Tutories grupals i individuals. Les tutories individuals o en grup són especialment positives per a l'alumnat per orientar i avaluar críticament el seu treball i rendiment. S'aconsella un mínim de dues tutories i totes aquelles que facin falta quan la situació ho requereixi.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

CRONOGRAMA

SESSIÓ	MODALITAT	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS I COMPETÈNCIES	TASQUES PROFESSORAT	TASQUES ALUMNAT	AVALUACIÓ
BLOC 1 GG	P	Presentació per part del professor de la matèria relacionada amb els continguts citats	1.1, 1.2, 1.3 3.1	Presentació dels continguts, potenciació del diàleg i del pensament crític	Seguiment, reflexió i participació en les sessions de classe	20%
BLOC 1 GM	P/NP	Anàlisi, treball i pràctica amb el material complementari (articles, documents de treball, material audiovisual ,etc.) relacionats amb els continguts del bloc.	2.1, 2.2, 2.3, 2.4 3.2, 3.3	Presentació del material, potenciació del debat, tutorització de la reflexió i dels continguts que apareixen en el treball i ajudar a sintetitzar la informació	Lectura del material, reflexió en equip, anàlisi de la informació, elaboració de conclusions i dels exercicis formulats. Presentació dels resultats	15%

SESSIÓ	MODALITAT	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS I COMPETÈNCIES	TASQUES PROFESSORAT	TASQUES ALUMNAT	AVALUACIÓ
BLOC 2 GG	P	Presentació per part del professor de la matèria relacionada amb els continguts citats	1.1, 1.2, 1.3 3.1	Presentació dels continguts, potenciació del diàleg i del pensament crític	Seguiment, reflexió i participació en les sessions de classe	20%
BLOC 2 GM	P/NP	Anàlisi, treball i pràctica amb el material complementari (articles, documents de treball, material audiovisual ,etc.) relacionats amb els continguts del bloc.	2.1, 2.2, 2.3, 2.4 3.2, 3.3	Presentació del material, potenciació del debat, tutorització de la reflexió i dels continguts que apareixin en el treball i ajudar a sintetitzar la informació	Lectura del material, reflexió en equip, anàlisi de la informació, elaboració de conclusions i dels exercicis formulats. Presentació dels resultats	15%
BLOC 3 GG	P	Presentació per part del professor de la matèria relacionada amb els continguts citats	1.1, 1.2, 1.3 3.1	Presentació dels continguts, potenciació del diàleg i del pensament crític	Seguiment, reflexió i participació en les sessions de classe	20%
BLOC 3 GM	P/NP	Anàlisi, treball i pràctica amb el material complementari (articles, documents de treball, material audiovisual ,etc.) relacionats amb els continguts del bloc.	2.1, 2.2, 2.3, 2.4 3.2, 3.3	Presentació del material de pràctiques. Anàlisi del contingut de les mateixes i seguiment i tutorització del treball individual i grupal	Lectura del material, reflexió en equip, anàlisi de la informació, elaboració de conclusions i dels exercicis formulats. Presentació dels resultats	10%

Sistema d'avaluació

- **Part pràctica** (40%) (Inclou activitats individuals i grupals, treball etnogràfic, participació a l'aula, lectura i anàlisi de textos)
- **Examen** (60%)

L'examen es realitzarà dins del termini de període d'exàmens. Les notes de l'examen es lliuraran en un termini de dues setmanes després de la seva realització.

L'examen de recuperació és realitzarà la última setmana de gener.

L'avaluació de les pràctiques es durà a terme de forma conjunta al final de curs d'acord amb l'avaluació per competències prevista en aquesta programació docent. Totes les proves i exercicis són de caràcter obligatori.

Tanmateix les tutories individuals i els grups mitjans serveixen per orientar l'alumne en el seu correcte seguiment de l'assignatura.

En el grup bilingüe, l'avaluació es realitzarà amb anglès.

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA DE CONSULTA

- ALSINET, J.; RIBA, C.; RIBERA, M., i SUBIRATS, J. (2003). Més enllà de l'escola. Transformacions socials i noves dinàmiques educatives i professionals. Barcelona:, Mediterrània.
- APPLE, M. (2002) Educar "como Dios Manda" Mercados, niveles, religión y desigualdad. Barcelona, Paidós
- APPLE, M.W. (1996). Política cultural y educación. Madrid, Morata.
- BALL, S. J. (ed.) (2000). Sociology of Education. Major Themes. Volume II. Inequalities and Oppressions. London, Routledge.
- BALL, S. J. (ed.) (2000). Sociology of Education. Major Themes. Volume III. Institutions and Processes. London, Routledge.
- BALL, S. J. (ed.) (2000). Sociology of Education. Major Themes. Volume IV. Politics and Policies. London, Routledge.
- BAUMAN, Z. (1998) Globalization: The Human Consequences, Oxford, Basil Blackwell.
- BAUMAN, Z. (2000). Liquid modernity. Cambridge, Polity.
- BECK, U. (1992). Risk society: Towards a new modernity (Vol. 17). Sage.
- BERGER, P.L. i LUCKMANN, T. (1988). La construcció social de la realitat. Barcelona, Herder
- BERGER, P.L. i LUCKMANN, T. (1988). La construcció social de la realitat. Barcelona, Herder
- BERNARDI, F., & CEBOLLA, H. (2014). "Social Class and School Performance as Predictors of Educational Paths in Spain". Revista Española de Investigaciones Sociológicas, 146, 3-22.
- BERNSTEIN, B. (1985). "Clase social, lenguaje y socialización", a Educación y Sociedad, 4, pp. 129-146.
- BERNSTEIN, B. (1998). Pedagogía, control simbólico e identidad. Madrid, Morata.
- BOCH CABALLERO, M. C. (2002). El reto de la escuela postmoderna. Universidad de Granada.
- BONAL, X. (2005). Les desigualtats territorials en l'ensenyament a Catalunya. Barcelona, Mediterrània.
- BONAL, X. (dir.) (2003). Apropiaciones escolares. Barcelona, Octaedro.
- BONAL, X. (2003). Implicacions de posició en les disposicions educatives: classe, gènere i ètnia, a: Apropiacions escolars. Barcelona, Octaedro.
- BOURDIEU, P. (1991). La distinción. Madrid, Taurus.
- BOURDIEU, P. i PASSERON, J.C. (1977). La reproducción social: elementos para una teoría de la enseñanza. Barcelona, Laia.
- BRUNET, I.; PASTOR, I. (1997). Educación, trabajo y género. Barcelona, Librería Universitaria.

- BUCHMANN, C., DIPRETE, T. A., & MCDANIEL, A. (2008). "Gender inequalities in education". *Annual Review of Sociology*, 34, 319-337.
- CASTELLS, M. (2011). *The power of identity: The information age: Economy, society, and culture (Vol. 2)*. John Wiley & Sons.
- CENCERRADO ALCAÑIZ, F. (1994). *La postmodernidad un reto a la educación*.
- DAVIS, M. (2013) "Hurried lives. Dialectics of time and technology in liquid modernity". *Thesis Eleven* (118)1; 7-18.
- DEL CAMPO, S. (2001). *Historia de la Sociología en España*. Barcelona, Ariel.
- DUBET, F. (2002). *Le déclin de l'institution*. Paris, Seuil.
- DURAKO?LU, A. (2013). "Paulo Freire's perception of dialogue based education". *International Journal on New Trends in Education and Their Implications (Vol.4) Issue: 3*
- DURKHEIM, E. (1961). *Moral Education*. New York, The Free Press.
- DURU, M.; VAN ZANTEN, A. (2006). *Sociologie de l'école*. Paris, Armand Colin.
- FERNÁNDEZ ENGUITA, M. (1995). *La escuela a examen*. Madrid, Pirámide.
- FERNÁNDEZ ENGUITA, M. (1999). *Sociología de la educación. Los desiguales resultados de las políticas igualitarias: Clase, género y etnia en la educación*. Barcelona, Ariel.
- FERNANDEZ ENGUITA, M.; MENA, L.; i RIVIERE, J. (2010). *Fracaso y abandono escolar en España*. Barcelona, Obra Social La Caixa.
- FERNÁNDEZ PALOMARES, F. (2005). *Sociología de la educación*. Madrid, Pearson.
- FERNÁNDEZ VÁZQUEZ, X. R. (2003). *Educación e igualdad de oportunidades entre sexos*. Barcelona, Horsori.
- FREIRE, P. (2000). *Pedagogy of the oppressed*. Bloomsbury Publishing.
- GUERRERO SERON, A. (1996). *Manual de Sociología de la Educación*. Madrid, Síntesis.
- GUERRERO SERÓN, A. (2009). *Enseñanza y sociedad. El conocimiento sociológico de la educación. Apartats sobre Marx, Durkheim i M. Weber*. Madrid, Siglo XXI.
- GUIONET, DR. NEVEU, E. (2005) *Feminins/Masculins. Sociologie du genre*. Paris, Armand Colin.
- GIDDENS, A. (2001). *Sociología. Apartat: Teorías sobre la escolarización y la desigualdad*. Madrid, Alianza.
- HALL, C. (2004). "Theorising Changes in Teachers' Work". *Canadian Journal of Educational Administration and Policy*.
- HARGREAVES, A. (2003). *Teaching in the knowledge society: Education in the age of insecurity*. Teachers College Press.
- HERNÁNDEZ, F., i altres. (2009). *Teorías sobre sociedad, familia y educación*. Valencia, Tirant lo Blanch.
- HICKOX, M. S. (1982). "The Marxist sociology of education: a critique". *British Journal of Sociology*, 563-578.
- KYMLICKA, W. (2007). *Multicultural Odysseys. Navigating the New International Politics of Diversity*. Oxford, University Press.
- LLEVOT, N. (ed.) (2006). *La educación intercultural: discursos y prácticas*. Lleida, Universitat de Lleida.
- MAYORAL, D. (2007). "La organización social del género", a R. Merino i G. de la Fuente, *Sociología para la intervención social y educativa*, pp.188-221. Madrid, Complutense
- MAYORAL, D.; MOLINA, F. (2002). *Les desigualtats ocultes: llengua, cultura i educació*. Lleida, Pagès.

MIGUÉLEZ, F. (coord.) (1997). Desigualtat i canvi. L'estructura social contemporània. Capítol 5: Altres eixos d'estructuració social. Barcelona, Proa / Universitat Autònoma de Barcelona.

MOLINA, F. (2002): Sociología de la educación intercultural. Buenos Aires, Lumen.

SAMPER, L. i GARRETA, J. (2006). "Identidad e inmigración. Discursos sobre identidades y alteridades", a *Témpora*, 9; pp. 15-33.

SEBASTIÁN RAMOS, A.; MALIK LIÉVANO, B. (2001). Educar y orientar para la igualdad en razón del género: perspectiva teórica y propuestas de actuación. Madrid, UNED

SUÀREZ OROZCO, C. i SUÁREZ OROZCO, M. (2008). Històries d'immigració. La comprensió dels patrons de rendiment escolar dels joves immigrants nous. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.

TOURAINÉ, A. (2007). La mirada social. Un marco de pensamiento distinto para el siglo XXI. Barcelona, Paidós.

TROMAN, G. (2008). "Primary teacher identity, commitment and career in performative school cultures". *British Educational Research Journal*, 34(5), 619-633.

UNESCO (2007). Compendio mundial de la educación 2007. Montreal, Instituto de Estadística de la Unesco.

WARD, D.A., CARTER, T.J. i PERRIN, R.D.(1994). *Social Deviance. Being, Behaving, and Branding*, Needham Heights, Allyn and Bacon.

ZANFRINI, L. (2008). La convivencia interétnica. Madrid, Alianza.